

Unijne przepisy dotyczące kontroli wywozu broni

Wspólne stanowisko UE w sprawie wywozu broni jest jedynym prawnie wiążącym, ogólnounijnym dokumentem dotyczącym wywozu broni konwencjonalnej. To wspólne stanowisko doprowadziło do intensywniejszej wymiany informacji oraz większej przejrzystości wywozu broni przez państwa członkowskie, wciąż jednak istnieje pole do zwiększenia konwergencji krajowych strategii wywozu broni i ściślejszego wdrażania kryteriów zdefiniowanych w tekście unijnym. Po opublikowaniu w lutym 2018 r. 19. sprawozdania rocznego UE w sprawie wywozu broni Parlament Europejski ma omówić na pierwszym posiedzeniu plenarnym w listopadzie sprawozdanie z realizacji wspólnego stanowiska.

Kontekst

W 2008 r. Rada przyjęła [wspólne stanowisko 2008/944/WPZiB](#) określające [wspólne zasady](#) kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego i zastąpiła wcześniejsze porozumienie polityczne – Kodeks postępowania UE w sprawie wywozu uzbrojenia (z 1998 r.). Jeżeli chodzi o sferę międzynarodową, wszystkie państwa członkowskie UE podpisały i [ratyfikowały Traktat o handlu bronią](#) obowiązujący od dnia 24 grudnia 2014 r. **Celem wspólnego stanowiska** jest zwiększenie [konwergencji](#) strategii politycznych państw członkowskich UE w zakresie kontroli wywozu broni, ponieważ zgodnie z art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wywóz ten pozostaje ostatecznie w gestii poszczególnych krajów. W związku z tym we wspólnym stanowisku określono osiem wspólnych kryteriów (minimalnych standardów), które mają być uwzględniane przez państwa członkowskie przy ocenie wniosków o zezwolenie na wywóz technologii wojskowych i sprzętu wojskowego, ale także na pośrednictwo, transakcje tranzytowe i niematerialne transfery technologii. Ponadto we wspólnym stanowisku określono, że kontrola dotyczy towarów umieszczonych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE, obejmującym 22 kategorie broni, amunicji, sprzętu wojskowego i technologii wojskowej. Wykaz ten jest dostosowany do [porozumienia z Wassenaar](#) (dobrowolnego [systemu kontroli](#) eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania) i jest regularnie [aktualizowany](#) (ostatnio 26 lutego 2018 r.).

Roczne sprawozdanie UE na temat wywozu broni

Zgodnie z [19. sprawozdaniem rocznym](#) w sprawie wywozu broni wartość zezwoleń na wywóz broni z państw członkowskich w 2016 r. wyniosła 191,4 mld EUR, czyli prawie dwukrotnie więcej niż kwota 98,4 mld EUR w [2014 r.](#) (37,5 mld EUR w [2011 r.](#), 39,8 mld EUR w [2012 r.](#), a w [2013 r.](#) 36,7 mld EUR) i tylko niewiele mniej w porównaniu z 195,9 mld EUR w [2015 r.](#) Eksport do innych państw członkowskich stanowił ok. 16 % całkowitego wywozu broni z UE. Głównymi odbiorcami broni w ramach unijnych zezwoleń na wywóz w 2016 r. były: Zjednoczone Emiraty Arabskie, Indie, Arabia Saudyjska i Egipt, przy czym całkowita wartość zezwoleń wyniosła odpowiednio 27,4 mld EUR, 18,2 mld EUR, 15,8 mld EUR i 14,7 mld EUR.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

Parlament Europejski przyjmował rezolucje w sprawie wspólnego stanowiska w [2008](#), [2013](#), [2015](#) i [2017 r.](#), apelując o ścisłe stosowanie wspólnych kryteriów oraz o poprawę przejrzystości. Dnia 9 października 2018 r. Komisja Spraw Zagranicznych Parlamentu Europejskiego (AFET) przyjęła [sprawozdanie](#) w sprawie rocznego sprawozdania Rady, sporządzone zgodnie z pkt 8 części normatywnej kodeksu postępowania Unii Europejskiej w dziedzinie wywozu broni. Parlament ma głosować nad projektem rezolucji podczas pierwszego posiedzenia plenarnego w listopadzie. W projekcie wzywa się do ustanowienia *standardowej*, jednakowo ścisłej wykładni i pełnego wdrożenia wspólnego stanowiska wraz ze wszystkimi zawartymi w nim zobowiązaniami, i ubolewa się nad brakiem przepisów dotyczących sankcji dla państw członkowskich, które nie przestrzegają wspólnego stanowiska. Wzywa się również państwa członkowskie do znormalizowanego i terminowego przedstawiania sprawozdań, a także do opracowania systemu

weryfikacji oraz do ogólnego usprawnienia parlamentarnego i publicznego nadzoru nad krajowym wywozem broni.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2018/2157\(INI\)](#); Komisja przedmiotowo właściwa: AFET; Sprawozdawczynie: Sabine Lösing (GUE/NGL, Niemcy).

